

ლიტერატურული გაზეთი

№1 (353) 19 იანვარი - 1 თებერვალი 2024

ბამოლის ორ კვირაში ერთხელ, პარასკეობით

ფასი 80 თეთრი

მანანა ჩიტიშვილი

როგორც არაგვზე

ბაგე-სურვილით მთვრალი ბადახში,
მოუჭორფლიათ ზეცა ბელურებს...
მომძებნე, ვიდრე თოვლი გადაშლის
ჩემს ოცნებებს და შენს ნაფხურებს.

ბინდდება... სულშიც უკვე მწუხრია,
ან კი ვის ინდობს უამი ვერაგი...
ვიდრე უცხო ხელს არ შეუხსნია
შვიდგან შეკრული მოვის პერანგი.

ვიდრე ჩადგება თვალში უკუნი
და მზეს იხდენენ ქართლის სერები,
ვიდრემდე მკერდის ორი კუკური
არ გაფურჩქნილა სხვის მოფერებით.

როცა იებით ლურჯდება მზვარე,
ცას რომ შელენავს ხმები გალობის,
როგორც არაგვზე ახალი მთვარე,
ტანზე ახალი ლექსი ამომდის.

IV-V

ჯემალ ინჯია

დღეს, მისხეთში

თავფარავნელი ჭაბუკი
ასპინძას ქალსა ყვარობდა.
ხალხური

ეს დღე მახარებს, მესხებო,
ვერ უნდა მძლიოს ავსულმა.
თითქოსდა მტერი მესხეპოს,
მეშვიდე ცაზე ავსულვარ.

ნაცნობი ვპოვე ტინები
ანყურისა და ხერთვისის,
მტკვარივით მოვედინები
ამ ქვეყნად ერთადერთისთვის.

დღეს მეუბნება მამული,
ნულარ ხარ დალონებული.
მამულს გვერდს როგორ ავუვლი,
მისით ვარ შთაგონებული.

თქვენთვის კეთილის მსურველი
ვარ, მესხნო, რა მადლობელი,
მინდვრის ყვავილთა სურნელი
რომ მომდევს დამათრობელი.

V

თამარ ჟღენტი

წვივა

მზად ვარ, იმის ხალში მივცე
ბუხარა და სამარყანდი.
ჰაფეზი

რომ ვფიქრობ, რამდენ
ჩემსავით ლამაზს
და რამდენ ჩემზე ლამაზს...
დაჭრილობებულ გულზე ლამის
მარილს მაყრი და მაზელ!

მაგრამ რაღაცით
მათზე მეტი ვარ,
არ შეიძლება, რომ არ:
ან უფრო მეტად მე მეტკინა,
ან მეტად გაცვდი მორალს.

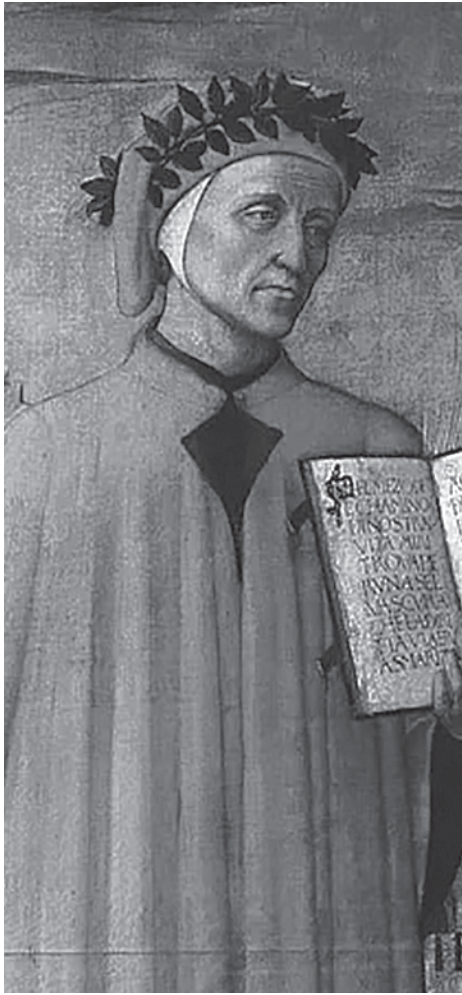
თუ ეს მცდარია,
მაშინ ჩემს იმედს
ჩემს წვრილ ვარსკვლავებს ვათვლი —
ვერც ერთს უნახავ ტანზე იმდენს,
თუ არ გჯერა და — თვალე.

ერთ ხალში ცვლიდა
ჰაფეზი თურმე
ბუხარას... მთელ ხალიფატს!
სადაც კი კოცნას მოისურვებ,
სულ ყველგან რომ ხალი მაქვს?

იცოდა ყველაფრის სიძლიერე —
მიენდე მის ლაზალებს,
მოდო, ცა დამითვალე, რე,
თუ გინდა.
არ გაძალე.

VIII-IX

ელექტრა

წარმართული მითები მიგვანიშნებს, რომ წარლენას ტიტან იაპეტოსის ძის — ატლასის ქალიშვილი — ელექტრაც გადაურჩა. მის შესახებ საუბარია არა მხოლოდ ბერძნულ მითებში, არამედ მხატვრულ ნაწარმოებებშიც — ვერგილიუსის „ენეადასა“ და ოვიდიუსის „მეტამორფოზებში“. თვით ბიბლიაც მიგვანიშნებს, რომ შერეული შიშით-კაენური (ტიტანური) მოდგმა წარლენას მთლიანად არ გაუნადგურებია, სხვაგვარად ბიბლიური წინასწარმეტყველები არ გამოიყენებდნენ წარლენამდელი გოლიათების აღმნიშვნელ სიტყვებს — ნეფელისა და გიბორიმს წარლენის შემდგომ ნებროთთან მიმართებაში, რომელიც ხელით ახრჩობდა ლომებსა და ვეფხვებს. ერთ-ერთ წარმართულ მითში ნახსენებია ხირამი (სოლომონ მეფის დიდოსტატი) ვერ ეტყოდა საბას დედოფალს: ჩემი წინაპარი თუბალ-კაენი გამოემეცხადაო. სხვა ლეგენდაში კი საუბარია ვინმე ტიტან „ვულკანზე“, რომელსაც ვითომცდა ქამის ერთ-ერთი ცოლისგან ეყოლა ვაჟი.

ატლასის ქალიშვილი ელექტრა დანტე ალიგიერის „ღვთაებრივ კომედიაშიც“ ფიგურირებს, ის ლიმბოზია, ჯოჯოხეთის იმ გარსში, სადაც გამოჩენილი წარმართები თავიანთ ხვედრს ელოდებიან. ოდესღაც ისინი ბიბლიური პატრიარქთა გვერდით იყვნენ, მაგრამ მაცხოვრებელ დავით წინასწარმეტყველი, აბრაამი, იაკობი და სხვები ჯოჯოხეთიდან ამოიყვანა ჯვარცმისა და აღდგომის შუალედში, როდესაც მართალთა სულელების გამოსახსნელად იყო შეოღში ჩასული, ხოლო ჰომეროსი, ოვიდიუსი, ვერგილიუსი, პითაგორა, სოკრატე, პლატონი, ელექტრა და სხვა გამოჩენილი წარმართები უფლის განჩინებას ელოდებიან, რომელიც, სავარაუდოდ, მეორედ მოსვლისას უნდა დადგეს. ვის გვერდითაა ლიმბოში ელექტრა — ტროას დამარცხებელ დარდანოსის დედა? ის თავის შთამომავლებს შექტორს, ენეასსა და იულიუს კეისართანაა. დიას, ხმელთაშუაზღვისპირეთში მცხოვრები უამრავი ანტიკური ხანის მეფე-მთავარი ამაცხობდა ატლასის ქალიშვილის წინაპრობით, მისმა სახელმა ჩვენს წელთაღრიცხვამდეც მოაღწია. რომის პირველი იმპერატორი ოქტავიანე ავგუსტუსი და, მამასადავად, მისი ნათესავი და წინამორბედი იულიუს კეისარიც ტროელ ენეასს მიიჩნევდნენ წინაპრად, რომელიც ატლასის ქალიშვილის — ელექტრას შტოდან გახლდათ. მაგრამ როგორ გადაურჩა ელექტრა წარლენას, რომელიც ტიტანთა (გოლიათთა) მოდგმა მთლიანად გაანადგურა? ხოლო თუკი გადარჩა, რატომ არაა მის შესახებ საუბარი ბიბლიაში? პასუხი მარტივია, ძველ აღთქმაში არაფერია ნათქვამი სემის, ქამისა და იაფეთის ცოლების შესახებ, რაც არცაა გასაკვირი, რადგან ხმირ-

დანტე ალიგიერის „ღვთაებრივ კომედიაში“ და შოთა რუსთაველის „ვეფხისტყაოსანში“ მნიშვნელოვანი ადგილი აქვს დამოძლიერებულ მნათობთა თემას. დანტეს პოემა სამ წინააღმდეგობა და თითოეული მათგანი ვარსკვლავების ხსენებით სრულდება, ხოლო შოთას „ვეფხისტყაოსანში“ ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ადგილი ეთმობა ავთანდილის ავღუნელ ლოცვას შვიდი პლანეტისადმი. ვარდა ამისა, მთავარი გმირების გამოჩენას ხშირად უსწრებს წინ მზისა და მთვარის ხსენება.

ბუნებრივია, ისმის კითხვა, რისი სიმბოლოებია ციური სხეულები და ვის განასახიერებენ ისინი?

თემურ გაბუნია

ვარსკვლავური სიმღერა

ად პატრიარქთა მეუღლეებს, მონებსა და მონა ქალებს რაოდენობაშიც კი არ ითვალისწინებდნენ. მაგალითად, ეგვიპტეში შესვლის ეპიზოდში ვკითხულობთ — „სულ სამოცდაათი სული იყო იაკობის საზარდულიდან გამოსული.“ ბიბლიის კომენტატორები გვიხსნიან, იაკობის ვაჟების ცოლები, მონები და მონა ქალებიც რომ მიეთვალათ, მაშინ ეგვიპტეში შესულთა რაოდენობა რამდენიმე ასეულამდე გაიზარდებოდა. ამრიგად, წმინდა წერილში საუბარია უმთავრესზე. იქ პატრიარქთა ისტორიაა მოთხრობილი და არა მათი ცოლებისა და მხევლების (იშვიათი გამონაკლისების გარდა).

თუმცა, რაგინდ უცნაურიც უნდა იყოს, ბიბლიური ენციკლოპედიისა და ანტიკური ხანის ბერძენ და რომაელ პოეტთა თხზულებების დახმარებით მაინც შეგვიძლია გარკვეული ვარაუდები გამოვთქვათ ქამის ცოლის შესახებ, ბიბლიურ ენციკლოპედიაში ვკითხულობთ: „უძველესი იუდეური გადმოცემის მიხედვით, ქამი მიჩნეულია კერპების შემქმნელად. ხოლო ზოგიერთები მას წარმართულ ღვთაება ამონთანაც კი აიგივებენ, ეგვიპტელთა ღმერთთან“.

ამრიგად, იუდეურ გადმოცემათა ნაწილი ქამს ამონად მიიჩნევენ. ვინ იყო ამონის ცოლი? ამონის, იგივე ამონ-რას, მეუღლედ ითვლებოდა მუტი, რომლის კულტიც ეგვიპტეში ჯერ ჰათორის (მთვარის ქალღვთაება, ქალძროხა) კულტს შეერწყა, შემდეგ კი — იზიდასა.

როგორც დასაწყისშივე აღვნიშნე, წმინდა წერილში არის გარკვეული მინიშნება, რომ სწორედ ქამის მოდგმაში აღორძინდნენ ნებროთის მსგავსი წარლენის შემდგომი გოლიათები (ებრაელად ნეფელიმები და გიბორიმები). ნეფელიმი განადგურების ძესაც ნიშნავს, გიბორიმი — კი გმირსა და გოლიათს. ეს სიტყვები მხოლოდ წარლენამდელ გოლიათებსა და ნებროთთან დაკავშირებითაა ნახმარი, რაც უთუოდ მათ შორის არსებულ ღრმა სულიერ და ფიზიკურ მსგავსებაზე მიგვანიშნებს, შიშით-კაენური მოდგმის უმთავრეს ნიშანთვისებაზე.

„გმირი და ოდიტაგანე სახელოვანი ხალხი“ იყო ბიბლიური ბუმბერაზები, რომლებმაც ქვეყანას განადგურება მოუტანეს. თუმცა ისინი წარლენის შემდგომ კვლავ აღორძინდნენ ქუშიტურ, პელაზგურ, ეტრუსკულ და კელტიბერიულ სამყაროში, რომელიც ბევრი რამით ჰგავს წარლენამდელ ტიტანურს. ტიტანურ აიად მოიხსენიება „არგონავტიკაში“ კოლხეთიც, რომელიც პელაზგური და ეტრუსკული სამყაროს ტყუპისცალია, მეტიც, მისტერიული ცოდნის ცენტრიც, სწორედ აქაა მიჯაჭვული პრომეთე, ზვამლის მთაზე, მდინარე ფაზისის სათავეს სიახლოვეს, ტიტანი, რომელსაც პირველი ჰერმონელი მეფის შემქმნელს უწოდებს იაზონი. ის ცოცხალია, არგონავტებს მისი კვნესაც კი ეცნობა. სწორედ პრომეთეს საგმირო საქმეები — ველური ხარის მოთვინიერება, ბუმბერაზთა დამარცხება — უნდა გაიმეოროს იაზონმა, რათა ოქროს საწმისი იგდოს ხელთ. კოლხეთი მატრიარქალის ნიშნებითაც ჰგავს ევროპაში ჩარჩენილ ტყუპისცალებს (პელაზგებს, ეტრუსკებს, კელტ-იბერებს)... ამირანი დარეჯანის ძეა, დარდანოსი — ელექტრასი, ეპაფოსი კი — იოსი. ეს ტრადიცია შუა საუკუნეებამდე შემორჩა კელტ-იბერებით დასახლებულ პირინეებში, სადაც მამაკაცები, თვით ჯვაროსნული ომების ეპოქაშიც კი, დედის სახელით მოიხსენიებოდნენ. აპოლონიოს როდოსელის მტკიცებით კი, ძველ კოლხეთში თურმე მხოლოდ ქალებს მარხავდნენ, ხოლო მამაკაცებს ხეებზე ჰკიდებდნენ გამოსახმობად. ეს უნდა ყოფილიყო წარლენამდელ ტიტანთა ტრადიციის განახლება. ამით ძველი

ღმერთ მუტად შერაცხეს, შემდეგ — ქალძროხა ჰათორად, საბოლოოდ კი — იზიდად. ვინ იყო მუტის მეუღლე? სავარაუდოდ ქამი, რომელიც, ბიბლიური ენციკლოპედიის თანახმად, ეგვიპტეში მზის ღმერთ ამონად (ქამ-ონად) იქცა. თუმცა იოს მეუღლედ რასაც მიიჩნევდნენ, რომელიც ამონზე უფრო ძველი ღმერთი იყო. ქალღმერთი მუტი (ჰათორი) გახლდათ რას რჩეული, მისი თვალი. მზის ღმერთის ვაჟს უწოდებდა საკუთარ თავს კოლხთა მეფე აიგეტი. ბერძენი ისტორიკოსი, ისტორიის მამად ნოდებელი ჰეროდოტე ძველ კოლხებს ეგვიპტის ფარაონის — რამზეს მეორის (სესოტრისის) კავკასიაში დარჩენილი ლაშქრის განაყოფად მიიჩნევდა, პელაზგებს კი — იბერიელებად.

იო-ელექტრა, მთვარის ქალღვთაება, თავის მზეს ეძებდა, მზისა და მთვარის თემა „ვეფხისტყაოსანშიც“ ფიგურირებს. გავიხსენოთ ნესტანის სიტყვები: „შენმან მზემან, უშენოსა არვის მიხედეს მთვარე შენი“. ელექტრა-იოც ასევე ეძებდა თავის რას, მზის ღვთაებას და, როგორც ჩანს, ბოლოს იპოვა კიდევ. მის შტოში იშვენენ გოლიათები, გმირები და უდიდესი მხედართმთავრები: ნებროთი, ჰერაკლე, ენეასი, ჰექტორი, აქილევსი, ალექსანდრე მაკედონელი, იულიუს გაიუს ცეზარი, ოქტავიანე ავგუსტუსი და სხვები... ლათინები ამას აშკარად აღიარებდნენ, ბერძენები კი — მეტ-ნაკლებად. ყველაფერს რომ თავი დავანებოთ, ელექტრა-იოსგან, მისი მშობლების, წინაპრებისა და შთამომავალთაგან წარმოიშვა ისეთი მნიშვნელოვანი გეოგრაფიული სახელები, როგორიცაა: ბოსფორი (ხბოს ფონი, რომელიც იომ კავკასიიდან აზიაში გადასვლისას გადალახა), დარდანელი, ატლანტიკის ოკეანე, ევროპა (იო + რა), იონიის ზღვა. ელექტრა-იო იყო მრავალი პელაზგი მეფე-მთავრის წინაპარიც, რომლებიც საკუთარ თავს ქამიტებად კი არ მიიჩნევდნენ, არამედ წარლენამდელი ტიტანების შთამომავლებად.

რატომ იყო ტარიელი ინდოელი

მკვლევრებს მიაჩნიათ, რომ რუსთაველის მთავარი გმირის ინდოელად გამოყვანა შემთხვევითია და რომ ამას არავითარი კავშირი არ აქვს რეალობასთან, თუმცა თუ დავუკვირდებით, რაღაც მისტიკურ მსგავსებას აღმოვაჩინებთ ინდოეთსა და საქართველოს შორის. ყველაფერს რომ თავი დავანებოთ და მხოლოდ სათაურის მიხედვით ვიმსჯელოთ, ერთ უცნაურობას შევნიშნავთ. ვის ემოსა ვეფხვის ტყავი ინდოეთში? — შივას. თუკი შურდული და ქნარი ბიბლიური დავითის ატრიბუტებია, კოლხურ თეთრზე გამოსახული ძუ ლომი და ქალძროხა — ჰათორის (იზიდასი), ვეფხვის ტყავით მოსილი გმირი შივაა.

მანანა ჩიტიშვილი

ზაფხული მორჩა

ნუხელ ვუსმენდი სახურავზე წვეთების გამებს, წვიმის ხმაურს ხომ მუსიკასთან ბევრი ადრედა...

მახსოვს დღეები, ყვავილებიც, თმებში ჩანწული, თვალელები კრთოდა ვარსკვლავების სხივი რაოდენ...

ეს ზაფხული კი უღიმღამო დღეებს მიება და უსურვილოდ მეც იმ დღეთა ფერხულს ჩაეხე...

ვერსებხედრების დარდიც მახსოვს, როს დაზაფხული, გული რომ მტანჯველ მარტოობას ზეცას შესტირის...

პა, სოფელი...

ვის ტაძარი სიტყვის ვუგე, თურმე შენ ის არ იყავი... ვითომ ჩემი არ მკმაროდა,

არაგვის კალმანახი

ბინდი ედება ქვიშიან ბარხანს, აქ ქარიც სხვა ხმით ჰყვება არაკებს...

არ გილოკია ტრფობის მარული, ძარღვებში ცეცხლად რომ მინანაობს,

როგორ ედება ღვთის ცრემლი ბალახს, მთებზე იცრება ვერცხლის არილი

ნარნარა სულხან-საბა ორბელიანის ნიგნზი „სიტყვის კონა“

სოფლის საქმისაგან უცალო ვიყავ. სულხან-საბა

იდგა ჟამი სისხლის წვიმის, როცა ძმაც კი ავად გამტერობს,

რა ქვეყნები არ გივლია ძილშიც მამულისთვის მღვიძარს,

ყველგან სიბრძნით გიელჩია, რომს, თუ პარიზს, აღმართ-დაღმართ,

ჟამმა ავი არ დაგრიდა ქართულ სიტყვის მწეს და მნათეს,

მაინც არვინ განგიკითხავს, არც არავინ მოიძულე,

რაც კი გვიტხარ ბრძნად მეტყველმა, ყველა მართლად, ყველა ნათლად,

რა ნამალი არ უძებნე ერის წყლულებს, ოხერ-ტიალს,

აჩუქურთმე სიტყვის დედა ახალიც და ძველისძველიც,

სიტყვა შენი, საქმე შენი, დღესაც ზეობს, დღესაც ქველობს,

ჟამი გვედგა სისხლის წვიმის, როს მოყვასიც ავად გამტერობს,

ჩაფრენილი ვარ სტრიქონს, ვით ერქვანს და მიმაქვს ხნული

ვარ გუთნისდედა, ზოგჯერ ვარ მეხრეც, დარდო, რა ბევრჯერ

წინამართან

სული ჩემი, განა სხვისა, ხან უფლის, ხან ეშმას მონა...

ჟამი იფქლთან ღვარძლსაც თესდა, ავი ცვლიდა ამოდ მომხდარს...

აქ ილიას ესროლეს და გულში საქართველოს მოხვდა.

ჩვენს გზაზე ხან თუ ვარდმა იხარა, ხან გვირდებოდა ბედი უარესს,

რა უცებ მიწყდა სულის გალობა, არსად ფიქრის და დარდის განმსჯელი...

დედის საფლავთან

რამდენი ცრემლი, რამდენი დარდი, თვალელები სხივი ბევრჯერ ნამგვარეს...

ხანდახან მინდა, კვლავ მოგინატრო, მდურვა ვთქვა ჩემი უწყალო ბედის,

მოუწყენია ეზოში ხარდანს, შორს ალბათ უკვე მწვერვალებს ათოვს...

მოხაიკური ლექსი

ეს ცხოვრება — დიდი ტირი, ნუ იფიქრებ, შენთვის გტირი,

სხვისას ხარ და სხვისი თუ ხარ, ჩემზე ასე რადლა სწუხარ,

ჩემი შემოდგომის ვარდო, სადაც უნდა დამეკარგო, მაინც ჩემთვის იწვის შენი სანთელი...

განა წყლული და იარა, „ჩვენ ორს შუა გაიარა ღმერთმა“ —

ვერ დაუცდი ცხენს და ურემს, უმალ ფეხით მოგაშურებ,

ქესალოს ვკრიფე ყაყაჩო, ფარცხის სოსანი შევკარი,

„უკეთურებას იწურთა“ მტრობით, ლალატით, მიპარვით,

ცა ქუხს, თუ მეფე დავითი მოქრის ბირთვისის გორებით,

რა ძაღლის კუდი დარჩება
განუმართ — გაუსწორები.

და როცა მთებს დაეხლება
ვერცხლისფერ სხივთა სიაღვე,
ალგეთზე მთვარის ტრფიალი
კალმახი შეიფრთხილებს.

***
გაჰყურებ სევდით და შეშფოთებით
ნარსულს,
ხან გაკრთობს ქარის გოდება...
ალარც შენ არვის არ ელოდები,
არც შენ არავინ არ გელოდება.

ტანს შემოაცვდა ფლასივით ხორცი,
ფიქრებმა გულის კარი მოკეტეს...
არც საქმე გაქვს და არცა ხარ მოცლით,
არსად მტერი და არსით მოკეთე.

ჭერს ქსოვა-ქსოვით მისდევს ობობა,
/ამგვარი დარდი მათ თუ იციან?!/
სიკვდილი —
სრული მარტოდმყოფობა,
სიბერე — მისი რეპეტიცია.

ისევ პატილში

შემხვედები, არლუნის წყალო,
თვალსედიანს და ბინდიანს,
ვით სატრფოს თეთრი პერანგი,
შატილს ნისლევი ჰკიდია.

ჩამიხვევ გრძელი მკლავებით,
მალლით ცა არის უძირო...
გვიმზერენ?
უფრო უკეთესს
ნეტა რას უნდა უცქირონ?!

***
გზად ნაშალი კლდის რომ ყრია,
იქვე ტყემლის ტოტი ტოკავს,
სიძულვილი რა ბევრია,
სიყვარული რარიც ცოტა.

თითქოს გადაფეთქილ ჭერამს
მტრედის გუნდი დასეოდეს,
სიძულვილის უცებ სჯერათ,
სიყვარულის — არასოდეს.

***
გაცირიცება მიმდგრების ნარმა,
ზეცა წვიმების დალაღს დამიწვდის...
ცრემლის სიმწარე არ იცის თვალმა,
სიტყვის სიმწარე ბაგემ არ იცის.

შეიცვლებოდა ბევრი რამ, ჩემო,
დასრულდებოდა ბევრი რამ მინყვი,
თვალმა რომ ცრემლის იცოდეს გემო,
ბაგემ სიმწარე იცოდეს სიტყვის.

ვიდრამდე აქ ვარ

რაც კი ვარ,
შენს წინ სულ მუხლზე ვდგავარ,
ცეცხლის წვიმებით ბევრჯერ ვიბანე...
ვიდრემდე აქ ვარ და ვიდრე წავალ,
მხოლოდ ერთადერთ რამეს გიბარებ:

ამქვეყნად თუ რამ სიკეთე ვთესე,
ბრძენიც ვიყავ და შლეგი მოხეტეც...
არ შეგავედრებ ჩემს სულს და ლექსებს,
უფალო, ოღონდ ჩემს ძეს მოხედე.

ცა, ღვთიურ ნათლით გადანამული,
სხვის საოცნებო იქნებ არც არი...
არ დაუკარგო, ოღონდ, მამული,
არ გაუბნო კერის ნაცარი.

როგორ არ მსურდა, ასე მედარდა,
ვნატრობ, დილის მზემ რომ შემომცინოს...
არ დააფიცო სხვისი დედა და
სხვის სალოცავში არ ალოცვინო.

პურს ნუ მიანვდი სისხლში აზელილს,
უცხო მხარეში არსად გარიყო,
ისე მიჰკერძე სარჩო-საზრდელი,
თავის მამულზე უკეთ არ იყო.

რომ მხოლოდ ვარდთა არ ეგზნოს სურნელს,
ფარქვეშ განურთნე გოდოლთ მეკარედ
და საქართველო, ვით განუკურნელ
და მარადიულ სნებად შეჰყარე.

ჯემალ ინჯია

ვაზარუნოთ „გორი“

ჩემი ადგილის დედაა გორი.
როგორც აღნიშნავს რუკა მას ყველა —
მოქცეულს მტკვარსა და ლიახვს შორის —
დღეს მუხლს მოეუყრი უკანასკნელად.

დითირამბებში ვიცოდი ნორმა,
რა უხდებოდა, ვგრძნობდი, სატკივარს —
გზა დამილოცა ქვეყნისკენ გორმა
და ჩემი ცხენით იმ გზას ვადგივარ.

გორს და გორელებს წიგნი ვუძღვენი,
განა თუ ცუდი, განა თუ მქისე.
შიგ ჩემი სისხლი, როგორც ყურძენი
ხის საწინახელში, ჩავენურე ისე.

ჩვენი ანბანის ანი და ჰაე
სულ ჩემს სიზმრებში დასხმარტალებდა,
გორის ციხეზე ჩასუნთქულ ჰაერს
კი ვიზოგავდი საზღვარგარეთაც.

გორით ვამაყობ, ერთ დროს ალკაში
ახლა საკმაოდ მოხუცებული,
ერთ მცირეოდენ „კომუნალკაში“
მეფე ლირივით მოყურებული.

შენზე ფიქრებმა ბევრჯერ მომგვარეს
ნაღველი, გულიც გამიბეს ორად.
ვემშვიდობები შენს შემოგარენს
სახელდებულო ოდითგან „გორად“.

წაიფორხილებს ჩემი ცხენი ხვალ,
უკვე ანდერძი უნდა დავწერო.
გორო, მე შენ არ შემირცხვენისხარ,
ქალაქო, ჩემი აკენის დამრწევო.

ოო!
ფისო ნავროზაშვილს

„იქცევა ძველი ჭიქა მორევად“.
ლიუდვიკ აშკენაზი, „ბლუზი ყავის ნალექზე“.

შენ იყავი ის ენამზე
ფისო ნავროზაშვილი,
ღუნღულა და ისე ნაზი
ციცასავით ზა-ან-ტი.

სვამდი ძველი ჭიქით ყავას,
ლუდს ქართული სვიათი.
ბოშამ კარტით გიმკითხავა —
„ოო, გიყვარს ზვიადი!“.

დღეს ბევრი თავს იკატუნებს,
შენ კი ისევე ფისობ.

რა ლამაზი იყავ თურმე,
როცა გითხრეს ის „ოო!“

ძველი ხიბლი ამჟამადაც
რომ ამშვენებს შენს სახეს,
გამოაღე ფანჯარა და
გეტყვი ამის შესახებ.

ბარაკონთან

სამებავ დიდო, იყოს დალოცვილ
ეს ბარაკონი — თქვენი ოფისი.
დამდგარა ჩემი ლოცვის ტაროსი
ჩემიანების ჯანმრთელობისთვის

და ცისქვეშეთის გადარჩენაზე,
რომ საქართველო არ შემინუხდეს.
დღევანდელი დღე ჰგავდა შენაძენს
მძიმე დარდების ამშლელ მიმწუხრზე.

შეჰყარაშული ჩიტი

არ გამიგია, რომ აყოვნებდეს,
ერთ დროს აკითხავს ჩემს ცაცხვს ყოველდღე,
იმის ერთ ტოტზე ზის და რას უსტვენს —
ძლივს დავაზუსტე.

***
დღეს მოვიცალე შუმანისთვის,
დღეს ვუსმენ შუმანს.
დღეს უნდა გავხედე შუმანისტი,
ზარებო, ჩუმაღ!

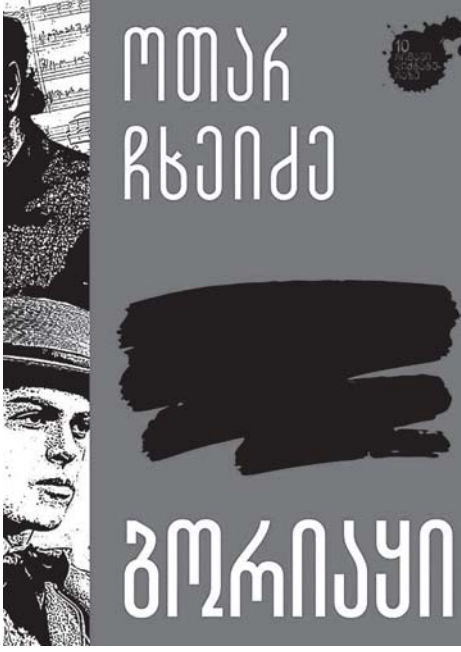
ალვიქვამ ჰანგთა რეფერენდუმს
სინათლის სვეტად.
ვინყებ ეთერში ეფრემვერდულ
მომავლის ჭვრეტას.

ბოლმა. ნაღველი. არაკაცი.
სადილი. გაქრენი,
მოვაახლოვე კარაკასი
და ლიმა აქ მე.

დღის რეჟიმმაც კი დღენაკულმა
დამტოვა უმაღ.
დღეს მუსიკალურ დელაკრუას —
მე ვუსმენ შუმანს.

***
ეზო მანამ შემოლობე,
სანამ შიგ თავს შემოყოფენ.

გია ხოფერია რომანი — სამრეკლო

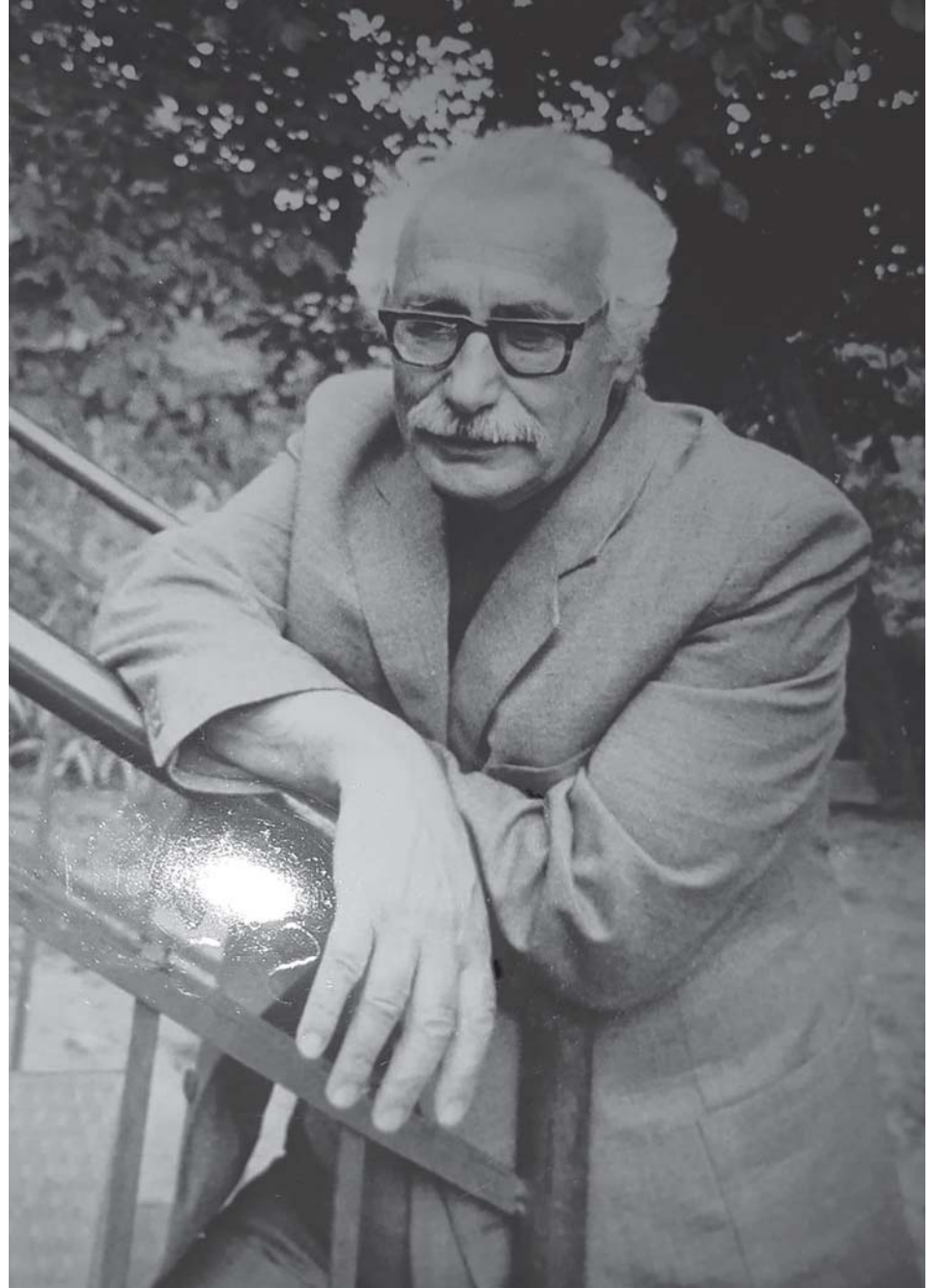
ითქვამს სიტყვა, ისიც გათანგული რომაა აგვისტოს ხვატი, რამენაირად რომ გამოვიყვანო ძილ-ლეთარგიიდან, დაძონძილი ზღაპრებიდან, მოჩვენებითი სამოთხიდან, იქნებ ამოგადგმევინოს ენა და თქვა: საქართველოა ჩემი სამშობლო, ამ აღზევებული ყვარყვარებისა და გვადი ბიგვები-სგან წართმეული საქართველო.

ეცემოდათ, აბა, რა იქნებოდა, დენტის სუნი „ბორიაყიდან“, ეცათ კიდეც. მწერალიც ხომ იმ ქართლში იყო დაბადებული, სხვებთან ერთად მისი წინაპრებიც რომ ამოუყუყეს. დაბადებული კი არა, ყოველდღე იქაურ მინაზე დადიოდა, მისხალ-მისხალ იცნობდა იქაურობას, იმ აჩრდილებსაც ეხმიანებოდა, ცხვრებივით რომ გაირეკეს სასაკლავოზე, გულს უწვავდა მდუმარება-წაფარებული ოდინდელი სიცოცხლე, უწვავდა და არც დაუყოვნებია, არც დარიდებია ვინმეს — ამოიზიდა თანამედროვეს გვერდით მისივე ადრინდელი ტყუპისცალი ბორიაყი.

სამრეკლოა ეს რომანი, სანუხარ ამბავთა სამრეკლო, საქვეყნო ჭირ-ვარამის მაუწყებელი. როგორც ჩანს, პირველ ტალღა-ცუნამის უკვე გადაუვლია, დანახშირებულ და დარბეულ სასახლეებში მხოლოდ ქალები და ბავშვები არიან შეყუყული, წარსული დიდებით რომ არიან დაპურებული და საცაა ესეც შემოეცლება. მხოლოდ იტრი-აში და მის სიახლოვეს აქა-იქ შემორჩენილან კაცები, ზოგიერთს არც განათლება აკლია, არც პოლიტიკური პროცესების შეფასების უნარი, შრომობენ კიდეც, ფუს-ფუსებენ, მაგრამ წინამძღოლის მოლოდინში ათენ-ალამებენ, ერთ გუნდად ვერ შეკრულან, ვერ შეკონინებულან, თითქოს ვა-უკაცობაც არ აკლიათ, იარაღისკენაც გაურბით თვალი, მაგრამ ერთობლივი ხმა გაბზარულია, სიმღერაც რომ ნამოენყოთ, ნიკუშა ჩაჩანიძე იმ სიმღერას არ ჩაინერდება, ხმაარული იქნებოდა.

ერთი ახალგაზრდა, არჯვეწელთა ბექა მხოლოდ წინაპართა ციხე-სიმდგრეში იარაღსახმული, ბოლომდე რომ მარტოა და ბოლომდე თავგანწირული. დანარჩენები ასე თუ ისე გადარჩენის გზას ეძებენ, ხალხის წინაშე ძველი დამსახურების იმედი აქვთ, მაგრამ საქმე საქმეზე რომ მიდგება, არც ბოლშევიკებს სურთ ამის გაგონება და სოფელიც კარმისურულია ამათვის.

ესაა განწირული თაობა, იმათი შთამომავლობა მთელი საუკუნე თანდათან რომ შეეგუა რუსეთის უღელს, თითქმის არ გაუწივრები, სამშობლო სახელმწიფოდ რომ ექცია, არადა, ილია ჭავჭავაძის გადარჩენაც შეიძლებოდა, არჩილ ჯორჯაძის გზითაც მავლობა, საწინამძღოლო კაცები თითო-ორი წელიწადით მოკვდა, მართლაც თითოეული ერთ სახელმწიფოდ რომ ღირდა. დამოუკიდებლობასაც მოვესწარით, მგონი, სამი წელი ვწერდით კონსტიტუციას, რომ გავასრულეთ, რამდენიმე დღეში ახალი შეფერილობის იმპერია ნამოგვამხვს თავზე. მიუხედავად დაულავლობისა სისხლი გავიღეთ, ერთი მუჭა საქართველო ებრძოდა იმპერიას, გაქცეულ მთავრობას ბარე ორი აქტორლიალა, უფრო მეტმა ხმა გაკმინდა. იმძლავრა დიქტატურამ. დააყენა კიდეც ბორიაყი.

რა უნდა გაეკეთებინა ქაქუცა ჩოლო-ყაშვილსა და მის რამდენიმე მეგობარს? ამ რომანში მხოლოდ ერთი კაცი შეაკვდა მტერს, ერთი ქალის, თეკლას, ექიმ ელიზბარ ხეთერელის მეუღლის შეძახება-შეღალადება ხსნის მოქუფრულ ცას, აბა, იტრი-ელების კანტიკუნტად ნასროლით ვის გაუმაგრებდი გულს, ვის ჰქონდა მათი იმედი. წინამძღოლს ელოდნენო. ცხვირწინ არ ჰყავდათ გმირიცა და სამეთაურო კაციც?! კომპოზიტორი გიორგი ყანჩაველი რისი წინამძღოლის გამომგზავნი იყო, ვინც გამოავაზნა, საკუთარი ფეხის ხმის ეშინია იმასაც. თუმცა ეს ახალგაზრდა სხვა განზრახვითაა ჩამოსული, ხალხური სიმღერების ჩაწერა უნდა, მასწავლებელიც რომ უშლიდა შეუფერებელ დროს ასეთი ნაბიჯის გადადგმას, მაგრამ ვერ გადააფიქრებინა. მუსიკოსიც პოლიტიკოსიაო, როსტომ იტრიელი ეუბნება ნიკუშა ჩაჩანიძეს, მაგრამ მისი სიტყვაც ხომ ფუჭად იხარჯება.

ახლა ლეკო თათაშელს შეეხედეთ. ლეკოს მიჰყავს მთელი რომანი. ყველგან მისი ხმა ისმის, მაგრამ დიდი არჯვეწელის ყანს რომ ნაუპოტინება და ამოინუმბება ღვინით, წერტილიც დაესმება. მართალია, სიკვდილის ფასად შეძლო, დაეცვა ნიკუშა ჩაჩანიძე, თავის თავზე აიღო ის სახელისწერო რუკა, თითქოს ფერისცვალების ეკლესიაც, ბოლშევიკებმა რომ დასწვეს, საკუთარ ნამოქმედრად გაასაღა. კიდევ შეიძლება სხვანიც გავიხსენოთ, თუმცა ეს ამბები ისეთ სისხლის ყვილიად წარმოჩნდება, დროდადრო კაიკაცობის ელფერს რომ გიბრუნებს, შეგახსენებს, ვისი გორისა ხარ, ხოლო საერთო სურათით დასაყრდენი პიროვნება ვერ ხდები, ენადქცეულ და გალექსილ მედროვედ რჩები. ლეკო თათაშელის სახით საყოველთაო პარლამენტია წარმოდგენილი — გულზე მჯიღის ბრაგუნა და ბოლოს არაფერი.

კარგად თუ დავაკვირდებით რომანში დატრიალებულ ამბებს, ერის საუკეთესო შვილები უკვე ნამსხვერპლია ბოლშევიკური დიქტატურისაგან, მეორე წმენდა დაწყებული, დაუზოგავი, განურჩეველი, უფრო გასქელებულია ბორიაყი, რომლისაგან დახსნას თითქოს ცდილობს გაათიოკაცეული ერთი და ბერი.

მწერალი ძირისძირამდე ჩაუყვება თითოეულ სიუჟეტს, დაცალკევეულ დრამე-

ბად რომ მოჩანან, გოდების ხმით გაგვავებინოს და შეგვძრას არა მხოლოდ რჩეულ გვართა ამოწყვეტის დასურათობადაც, არამედ უდანაშაულო ქართველების სისხლი რომ დაიღვარა, სამშობლოს წარსულიცა და მომავალიც რომ ნაშლილიყო, ბორიაყი ჩამდგარიყო ამ ორ დრო-სივრცეს შორის, საერთოდ ამომართულიყო ქართული ჟამიერება, დაწყებულიყო იოლად დამონებული და დაბრმავებული „ახალი ადამიანების“ ეპოქა. იმ ადამიანებისა, რომლებიც იოლად დაიჯერებდნენ, თითქოს ფერისცვალების ეკლესია საბჭოთა ხელისუფლების მტრებმა დასწვეს ანუ ქრისტიანული ტრადიციები ყოფილმა არისტოკრატმა განაღდგურა, საბჭოთა ხელისუფლება კი უბრალო ადამიანების ხელისუფლება და ამიტომაც დამნაშავეებს სასტიკად უსწორდებოდა. სწორედ ეს იყო არაადამიანობისა და უღმერთობის ხანის დასაწყისი, თუნდაც დაერღობა კენიანა ეფემიას სხვა გზა რომ არ დაუტოვებია და გავეშვებული ჩეკისტების თვალწინ გორგოლაჭებიანი ეტლი გამოაქანა და თავისი სასახლის მეორე სართულიდან გადაეშვა უკვე მოაჯირზე შეხლისას სულგანტევებული.

ესეც ღირსეული სიკვდილის მაგალითი, მეორეც იქვე რომაა — არჯვეწელთა ქალბატონმა ცეცხლმოკიდებულ სასახლეში დაფრფვულა რომ არჩია, აბუჩად აგდებდა და დახვრეტისწინა დამცირებას, კიდევ მაგალითები, ბექა არჯვეწელზე უკვე ვთქვით, ლეკოზეც, ლეკოც მიხვდა თვითნამოხრჩობის ცოდვის აკიდება სჯობდა, ვიდრე გარეწართა ტყვეობა შუბლის გახვრეტა.

დიახაც, სამრეკლოა „ბორიაყი“ და არა სიტყვებით გაძედილი ფურცლები. თვალი არ უნდა მოვაცილოთ არჯვეწელთა ციხიდან მოფრიალვით დროშას, ეროვნული ღირსების მაცნეს. შეიძლება ციხეც დაგინგრონ, დროშაც დაიცრიცოს ტყვეობით, ბევრი რამ ნახდეს და განადგურდეს, მაგრამ კაცი არ უნდა ნახდეს, ადამიანურობა არ გაუფრუდდეს, ვინც უნდა შემოგიტიოს, ვინც უნდა დაგიპიროს ჩემით გადაქეფა. თუ ვინმე მოგმეველებოდა, ხომ კარგო გასქელებულია ბორიაყი, რომლისაგან დახსნას თითქოს ცდილობს გაათიოკაცეული ერთი და ბერი.

თამარ ჟღენტი

სინანულს — სითბო,
შურს — სიბრაღული,
იმედს — ნდობა
ან უნდობლობა.

სამაგიეროდ, განბილებას
არაფერი ცვლის,
შენი იმედგაცრუება
ისეთად რჩება,
როგორადაც
გულწრფელობამ გამოძერწა,
სიმართლემ შობა.

ამ გრძობით იყო,
ღმერთი ოდნავ
აღამიანს რომ დაემსგავსა,
როცა ფოთლებშემოხვეულ
აღამს ეძახდა.

იცი როგორც,
იცი რატომ,
და მაინც უხმობ:
„სად ხარ? სად ხარ?“
იქნებ მანაც დაინახოს,
რა ამოა.

ეს განბილება არ გაივლის,
ადგილს არ დათმობს,
თუმცა მაინც შეგიძლია,
შენც მიემსგავსო
ღმერთს
და შენი იმედგაცრუების მიუხედავად,
ისევ განაგრძო სიყვარული,
ოღონდ უნესოდ.

ელოიზას ლოცვა აბელარდის გამომ

*Domino suo, imo Patri; Conjugi suo, imo Fratri;
Ancilla sua, imo Filia; ipsius Uxor, imo Soror;
Abaelardo Heloisa, &c. Abel. Op.**

ვაითუ, ღმერთო, შენზე მეტად, ის შემეყვარდა...
ხელ-ფეხს ახლავე მოვიკვეთდი, თვალს დავითხრიდი,
მაგრამ თუკი ლექსმა მაცდუნა,
რის მოკვეთას მთხოვე?
ყოველი ასო ცეცხლში მენვის.
იმისი სუნთქვა მიკილია ტანზე ალივით.
მისი ენის სიღბოს ამოჰყავს
გველებივით ჟრუანტელები ყველა ხვრელიდან,
მაშინაც, როცა ცხრა მთისა და ზღვის იქითაა.

რანაირად მოვიწინაო?
ამ სიყვარულს აღსარებას ვერ შევუხიზნავ,
თუ ამისგან გავთავისუფლდი,
რით გადავრჩე? რისთვის ვილოცო?
შენს ფრესკებზეც მის სახეს ვხედავ —
მრგვალი ღაწვები, თვალწულიანი და მკაცრი მზერა,
შავი კაკალი თვალის ჭრილს რომ სრულად არ ავსებს
და წამწამების ქვედა რკალთან სითეთრე რჩება...

ვაითუ, ღმერთო, შენზე მეტად იმას მოველი.
ეს როგორ უნდა მომხდარიყო?
ხომ მაშინ ვნახე, როცა შენზე ლაპარაკობდა,
შენ გადიდებდა. და ვიფიქრე,
აი, კაცი,
ღმერთზე ჩემებრ შეყვარებული.
აი, კაცი — კაცზე დიდი, უფალზე მცირე.
აი, კაცი ჩემზე ღამაზი,
ჩემზე დიდი, ჩემზე საჭირო.
და მადლობა შეგნირე, ღმერთო,
მისი ნახვისთვის,
მისი სიტყვის გაგონებისთვის
შენს სიყვარულს რომ მასწავლიდა,
შენს თავს მისწინადა.

მერე რა მოხდა? შენი ხატი რამ გადაფარა?
მის ბაგეებზე სულ სხვა ცეცხლი როდის შევნიშნე?

ან იქნებ თავად იმთავითვე სხვა ცეცხლი მენთო
და შენ მხოლოდ მოგიმიზეზე,
სინამდვილეში მხოლოდ მასთან ყოფნა მინდოდა,
რადგან ის სხვებზე დიდი და თან შენზე მცირეც.

ვაითუ, ღმერთო შენს სინმინდეს ვერ გავუძელი,
და განკაცებულ სიტყვის ნაცვლად
შევიყვარე კაცი სიტყვაში.
ლექსმა მაცდუნა, შენ მითხარი,
რა მოვიკვეთო,
თუმცა ამაზე მტანჯველ ცეცხლში რაღა ჩამაგდებს.

იყოს, რაცაა, ამ სიყვარულს ვერ შევიწინებ.
და სადღაც მჯერა, რომ ძალიან არც გენყინება,
არ ხარ ჩემსავით ეჭვიანი, და მესაკუთრე.
ხომ სადაცა ცოცხალი გამრავლდეს,
იქ უფროის მადლი შენი გარდაემატოს?

* ლათ. „თავის უფალს, მამას, ქმარს, ძმას. მისი მხვედლისგან, შვილისგან, ცოლისგან, დისგან. უღრმესი მოკრძალებით, პატივისცემითა და სიყვარულით აბელარდის მიმართ ელოიზა წერს შემდეგს“.

ჭრელი პაპაია

სიყვარული ჭურჭრითაა —
იმედის კვერცხით იჩეკება,
სასონარკვეთის მატლი ხდება,
უკანასკნელ სტადიაზე პეპლად იქცევა:
არც უფრინდები, არც აფრინდები,
ჭრელად ფარფატებ.

ის კი
(იმ სამ დღეს თუ გიყურა),
ვერაფრით იტყვის,
რომ ძალიან ღამაზი არ ხარ.
და სულ ესაა.
თუმცა როგორღაც
ეს ჭურჭრს ჰყოფნის.

მტკერი

საცხოვრებლად არ ივარგებსო,
ყოველდღიურს ვერ გაუძლებს,
ყოფა ამოჭამს,
გაეშვითო. —

ისე მმოდერავ, თითქოს არ იცი,
რომ ეს უკვე
ქვესკნელნანახი,
ათასწლეულებგამოვლილი
სიყვარულია,
სიტყვას რომ ჩაჰყვა ჯოჯოხეთად:

ეს სიყვარული —
სუდარის მტვერი,
სამკვდრო უნდა ყოფილიყო
და დამარხული,
რომ არა თავად შესუდრული —
ვის ნასამსჭვალე ტერფებსაც აჰყვა,
ზედ აეკრო ეს სიყვარული,
როცა წმინდა, ნაგვემი ტანი
საფლავიდან
გენაში ჩასასვლელად წამოიშარა.

მისი ფეხის მტვერი იყო ეს სიყვარული
ზნეულის ბჭეთა შემუსვრისას,
კბილთარჭენისას;
იხილა ტანჯვის სისასტიკე,
ცოდვის ტირილი,
ნახა მართალთა მოლოდინი,
ნახა სულთა ხსნა,
ცეცხლოვანმახვილდაშვებული
ანგელოზის დღესასწაული
და სასუფეველის ნეტარება.

მაგრამ არსად დაბნეულა ეს სიყვარული,
არ გაფანტულა,
და მკვდრით აღმდგარ ტერფებს
ისევ ქვეყნად ჩამოჰყვა,
აქ, ყოველდღიურ საზრუნავში,
მჭამელ ყოფაში,
რათა ეჭვრიტა,
როგორ შევლის
სიტყვის ერთი გამოცხადება
სასომიხდის განსაცდელში,
რწმენანაკულს — მარტოობაში.

და იყო ასე, — ღვთის ფეხის მტვრად
ეს სიყვარული,
კუპრისწვიმებგადალახული,
ედემისურნელშეგრძობილი,
დაჰყვებოდა მტკიცე ნაბიჯებს,
სანამ ისინი
ზეთისხილის მთის წვერს მიადგნენ.

მხოლოდ მაშინღა ჩამოიბნა
ეს სიყვარული,
ამალღებულის ტერფებიდან
დაეპნა მინას —
ქვეყნის ამ ერთ დიდ, შავ სუდარას,
და გაეხვია მასში, როგორც
ხორბლის მარცვალი,
რომელიც უნდა მოკვდეს,
თორემ ცალად დარჩება.
ხოლო თუ მოკვდა,
გამოიღებს უამრავ ნაყოფს.

ამ ნაყოფთაგანს ეუბნები,
ვერ გაუძლებ, ყოფა შეგჭამსო?
ამ ნასიკვილარ,
გაცოცხლებულ,
ღმერთშენახებ
საზრდოს აფრთხილებ?!

როგორც ზეცაში ამალღებულს,
სიტყვას, რული
არ ეკიდება,
ისე სიყვარულს — ყოფის მტვერი,
თითქოს არ იცი!

***

ზიზღს ჭირი შეჭამს,
შიშს — შეჩვევა,
სიყვარულს — წესი.
ბოლმას სევდა გადაყლაპავს,
სიხარულს — ფიქრი,
წუხილს — დაღლა,

შეყვარებული, საზოგადოებრივ

რომ იცოდე, როგორ რცხვენია,
ის საიდუმლო სიხარული,
როცა კარგს ეტყვი.

ღმერთო, როგორ ანითლდება!
გველნაკბენივით წრიალს იწყებს,
უნდა ყველას ხელი ნაუკრას,
გამოადგეს,
ვინმეს რამე მანაც აამოს.
და ამ დროს კიდევ
უფრო არცხვენს
ეს უზნეოდ უზენაესი —
მისი სიამე:

სხვებს რაღა რჩებათ,
თუ კარგს ეტყვი?
ქვეყნის ლხენა
სულ მის გულს მიაქვს.
უხერხულია!

კიდევ კარგი, მალევე ტკეპნ
და დათუთქული,
საკუთარი ტანჯვის ღირსებით
დამშვიდებულ-გამარჯვებულ
თავს მალდა ანევს:

„აი, აი, შემომხედე,
როგორ ვცახცახებ,
ის ორი ღერი გალაღება
ამის ფასია?“ —
ღმერთს იქით ვალს დებს,
თავს აცოდებს,

იქნებ ერთ ხანს შეარჩინოს
ეს ნეტარი მონამეობა
უსინდისოდ ფრთაშესხმული
სულელი გულის,
შენი დაკარგვის შიში რომ წვავს
და სირცხვილს არქმევს.

შეყვარებული თვალთმაქცია, —
თავისსავე თავს ამასხრებს
(და მადლობა ღმერთს!), —
სხვანაირად, მაგის ცოდვას
რა გაუძლებდა?!

სამთო ჟიზია

მთა ჩემი მტერი მეგონა.
რამდენი მთაში ნახვედი,
მზისა წილ თრთვილი მერგო და
ვარდის წილ — მუჟავე ძახველი.

მეგონა, მკაცრი მყინვარი
შენი გულის ცვლას ღამობდა,
ბარში თუ ღამის გიყვარდი,
მთით მიახლებდი საღმობას.

ეჭვები გეჯარებოდნენ:
„წერას რას არგებს სიამე?“
მთის თოვლი მეჯარებოდა,
ზიარ ის გნადა, ზიარ — მე.

ზამთარში იქნებ კარგია,
ბუნება თეთრად წარმტაცებს,
ზაფხულს იქ რა დაკარგვია?
რას თხოვ ნისლიან წარაფებს?

ვერ კი ვტყდებოდი საყვედრად, —
გაბრაზდეს?! — ხელად მომიკვეთს!
გულს სევდა მივარაყებდა,
სანამდე ხელი მომიკიდე,

თქვი: „აყოლილხარ მონაჩმასს,
რა სულ ტყუილად იდარდე:
მთიდან ცვარ-ნამად მოჩანხარ,
ახლოს — მშფოთვარე მდინარედ.

წყურვილს ორთავით მოვიკლავ,
ჩემი თავი არ მოგიკვდეს,
როგორც მოვსულვარ, მოვალ კვლავ,
უბის ყვავილებს მოგიკრეფ.

მანამ — ახედე მწვერვალებს,
რა თავი ჩაგიკიდა,
არ იცი, ბედის მწერალი
ჩვენს გულისთქმაზეც დიდია“.

მთა ჩემი მტერი მეგონა,
თოვლი — საზარი ვაყიფი,
ორივ მიქციე მეგობრად,
ადრე რო მინას ვაყრიდი.

გულს სანუხარი მოფლითა —
სნავლა ყოფილა სიამე,

სიამეც სნავლა ყოფილა, —
რაც გნადა, ხვდებოდე იმასვე.

ლურჯი ფრინველი მოფრინდა,
ზიარ შენ გყავდეს, ზიარ — მე.

ღმერთის ღიმილი

შეყვარებულს შეყვარებულობისთვის
სჭირდებათ მესამე,
გარე პირი — განდობილი,
რომელსაც მოუყვებინა ერთმანეთის სიყვარულზე;
ნაჩხუბრობისას ერთმანეთს გალანძღავენ,
ისე ისუმრებენ მასთან ერთმანეთზე,
როგორც უნდათ ხოლმე
ერთად ყოფნისას და ვერ რისკავენ.

მეგობარი, რომელიც შეყვარებულს სჭირდებათ
კარგი მეხსიერებისა უნდა იყოს,
და ყველაზე სასონარმკვეთ სიტუაციებში
ადრინდელი მოსმენილიდან
გამოიხმოს ის შემთხვევები,
ერთ შეყვარებულს
როცა რაღაც ისე წამოცდა
ან მოძრაობა ვერ მოთოკა,
რაც უეჭველი დასტურია,
რომ უყვარს, ხოდა,
უნდა დამშვიდდეს ეს,
მეორე შეყვარებული.

ცხადია,
სიყვარულს ეს ყველაფერი არ სჭირდება,
სიყვარული თუ არის, არის,
სულ არის და არაფრიდან გამომდინარებს,
მაგრამ სრულიად სხვა საქმეა შეყვარებულობა.
ის როდია სიყვარულივით ცეცხლგამძლე
და ყინვამედვეგი,

საფრთხე-და-საცდურგაუმტარი —
შეიძლება სულ ერთმა სიტყვამ
შეყვარებულობა დაასრულოს
და ერთმანეთს დააშოროს
გულმჩატე, ენადახუნძლილი შეყვარებულები.

მერე კი მათ
ერთმანეთის მონატრებისას
თავიანთი სიყვარულის ამბავთან ერთად
ახსენდებათ ის მეგობარიც,
ვისაც ამაზე უამბობდნენ.
და თუ კარგად დავაკვირდებით,
სულ ისე ხდება,
რომ ჩვენთან ბოლოს
ან შეყვარებული რჩება ხოლმე,
ან — მეგობარი.

იმისთვის კი, რომ შეყვარებულები დარჩნენ ერთად
და შეყვარებულობა განაგრძონ,
მისწრება მესამე — მსმენელი;
რომ მისთვის გულის გადაშლისას შეყვარებულები
ეთერში გავიდნენ

და როგორც კოსმოსში
პირველ ჯერზე გაფრენილი ასტრონავტები
დაჰყურებენ დედამიწას მშობლის ალერსით
და უნდათ გულში ჩაიხუტონ მთელი პლანეტა,
თან სევდა იპყრობთ,
რომ ამ ლურჯი სიმრგვალის იქით,
მილიარდობით წელიწადი, სხვა გზა არა აქვთ, —

ასე, შეყვარებულებმაც
შორიდან დახედონ თავიანთ სიყვარულს
და გული აუჩუყდეთ მისი სიციხველით,
შეძრუნდნენ მისი მასშტაბებით ამ სამყაროში,
იგრძნონ მისი მონყვლაღობა,
და მიხედნენ, რომ
ეს მხოლოდ მათი ამბავია ასე ღამაზი,
და იგრძნონ სინანული,
რომ ამის შესახებ სხვას უთხრეს,
და იგრძნონ სიხარული,
რომ ამის შესახებ სხვამაც იცის,
და იგრძნონ შიში,
რომ ერთ დღესაც
ამ ყველაფრიდან
სიყვარულია დარჩება გულში
და შეყვარებულობა მორჩება.

ხოლო თუკი და როცა
ისე აუტანლად უადგილოა,
ან ისეთი საშინელი
სიყვარულის ამბავი, რომ
არავისთან მოიყოლება,
და არ არსებობს მეგობარი,
ვინც ყურს ათხოვებთ,
იმ ეთერში გამყვან მესამედ
შეყვარებულს ევლინებათ
ღმერთის ღიმილი —
უკვე რომ ყველა მომხდარიც და მოსახდენიც
მოსმენილი აქვს, —

ჩნდება ყველასგან მიტოვებულ
ან ვერავისგან ვერ შეცნობილ შეყვარებულთა
გვერდით
ლექსი — უცნაური მესაიდუმლე.

ის მათ ამბავს მთელ ქვეყანას აგებინებს და
თუ მანამდე არავინ იყო,
შეყვარებულთა სათქმელისთვის რომ მოესმინა,
ქვეყანა იწყებს ყურის გდებას,
და თანაგრძნობას,
ოღონდ ისე, რომ არც იციან,
ვის უთანაგრძნეს.

ასე გრძელდება მერეც, როცა
მიზეზთა გამო
შეყვარებულები ამთავრებენ შეყვარებულობას,
ან სულაც თვითონ მთავრდებიან.
ამბავი რჩება.
მათ გარდა ერთის
ან მათ გარდა ბევრის ხსოვნაში,
და ეთერში
ღმერთი იღიმის.

ჯემალ ინჯია

გინასავთ ასათი ქალაქი?

სიყალბე ტახტზე წამოწოლილი შემხვდა შორტებით, თან ახალუხით. იყო თითიდან გამოწოვილი თემების თოვა და რახარუხი.

ხმაური იდგა, გეგონებოდა, რომ გაუთხოვდა ზევსს პროზერპინა. შარმს ვერ იგრძნობდი გოგონებიდან, ბლუ ბლუყუნებდა ექსპრომტს ზეპირად.

ილიმებოდა ყველა ყასიდად, ხაშის მასალა ეკიდა კეპთან. მთხლე მონვეთავდა ღვინის კასრიდან, ძალი ზრდილობის გულისთვის ყფდა.

სამხარი

ეჯაჯგურება ქარი ალაყაფს, მაგრამ მაინც დგას კარი ამაყად.

მნათობი სალამს უთვლის ზედაზენს, მე ვფიქრობ იმ ძველ გუთნისდედაზე,

დადლილი წელს რომ მიძიმე მიათრევს, ამ დროს მეულლე სამხარს მიართმევს

და კაცს ფეხშიძე ცოლის მაცქერალს აჩვენებს — ბავშვმა როგორ აძგერა.

ჯერ არ იციან — რომელი მოდის — ია თუ ჯირკვი — ნეზვი თუ ბოტი.

ჩაიბუტბუტებს რალაცას გლეხი, დოქს მოიყუდებს უღვაშის გრეხით...

დაპქროლე, ქარო! მე რაც დავნერე, შენ მოუყევი ბაბუანვერებს.

***

შენს აღზევებას ახლიდან ცა არ დაუშვებს მაღლიდან

და მაინც თუკი ინება ცამ შენი ალორძინება,

ეს იგივეა, მტარვალო, ღრმად დამარხულმა მკვდარმა რომ

ხელ-ფეხი გაიქნიო და ამოხტე საიქიოდან.

ცოტა ირონიული

გამასავათა ფიქრმა, როცა სამოცის გავხდი, — ვერა და ველარ იქნა, გამგებელი ვერ გავხდი.

ერთ ქალზე დავთქვი — კაბას ამას სასწრაფოდ გავხდი, მაგრამ არამც თუ სწრაფად, ნელაც ვერაფერს გავხდი.

მას მერე დარდი მღარავს, ხომ ხედავთ, როგორ გავხდი. მას, ვინც კახაბერ არ არს, კახაბერად ვერ გავხდი.

***

— სოფლიდან, მოკლედ მომწერე, რაც წამოვედი, რა მოხდა?

— მოგწერ, რისაც ვარ მონმე მე: ცოტა ხანი რომ გამოხდა. ვაცხეთ, დავზვინეთ, მოვწველეთ, დავინყეთ არყის გამოხდა...

„ცოცხალი“ სტუმრისთვის

ქვევრს გიხდის და მასპინძელი კახელი აშლილ ნერვებს ცივი ღვინით გინყნარებს. გულს უქრება მონოლითი ნაღველი, როგორც მუშტით გაჭყლეტილ ხახვს სიცხარე.

მუხის კასრი ვარგისია მაგიდად, ყველსა და პურს აქ ხომ სულ სხვა გემო აქვს. ღვინის სტუმარო, შენ ინატრე — რა გინდა, ალაზანი აქ ხახალით შემოაქვთ.

თითქოს

განათლებული კაცი, თითქოს ყველაფრის მცნობი, ერთი შეხედვით — მკაცრი, მეორეთი კი სნობი.

ისე გაგირჩევს, თითქოს სცნობს ამირანს და ბეთქილს. ერთი სული მაქვს — ვკითხო: ბოროტი რად ხარ-მეთქი.

საქორნილო მოგზაურობა

ნავში მოთავსდა მთელი ელიტა (არ დავინყნიათ მცირედი სარჩოც) — ეს დულცინეა ტობოსელი და დონ კიხოტია (რაინდი), სანჩოც.

ცურავენ მღელვარ გვადალკვივრში, რაც ატორტმანებს ბედნავს ნეფიონს. რაინდი ტუქსავს ქადაგ ვირიშვილს — დულცინეას ნუ ეტმასნებო.

მდინარე ღელვას ამ თვიდან უკლებს, გული ერევა ნავში ტობოსელს. მწუხარე სახის რაინდი უკვე ცდილობს, გადასვას სამშვიდობოზე.

სანამ სუფრა გაიშლავოდა

წინდანი შევსვი ცივ-ცივი ტვიში, მან ინგლისური ვისკი დალია. შევეხმიანეთ ერთმანეთს ტვინში — მე ფიქერი ვარ, ის კი ტალია. უჭადრაკობის შევებით შიმშილს, ზეპირად დავცხეთ სამი თალია.

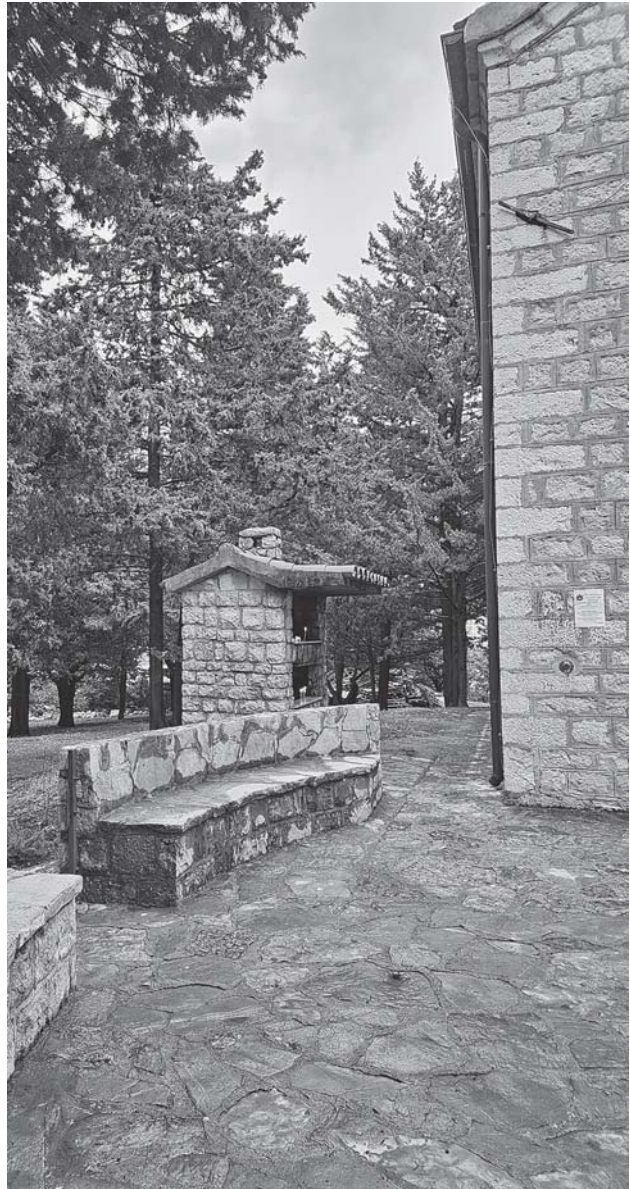
სად მიცოცავ, ბერიკაცო?

გაგახსენებთ გულმავინყებს — მოვიტეხე ხელი როცა, განა ბედის კრულვა ვინყე, ბიჭს სამმა ხემ შემილოცა.

სერგიეთში მსხალი გვედგა, ისეთი რომ მსხალს ვყიდით. გორში მე და სარი-პეტკას გვყოფდა ერთი ცაცხვი დიდი.

პაპა ქიტას დედულეთში ბალი ჰქონდა ედემისა. კომში ედგა, ხვედურეთში სურნელს გრძნობენ დღემდე მისას.

ხომ მიმალვებს ცაც ოცნებას, გულის გულში ვისვამ მხეცებს, დღეს ამ ლექსით აცოცებას ნუ დამიშლით იმ სამ ხეზე.

დაიუბი

ლუკა თოდუა

***

საყდართან, შენს გულთან, ატუზული იკიმენობდა მოხუცი ქარი, კეტით დამსდევდა. უთქმელი სიტყვა. ამოგასხი ჩემი გულიდან, ვით ნანვიმარი — ღრუბლის ნაოფლი, აი, მე ამიტომაც დავეხეტები მანანალა ქარებთან ერთად — დახავსებული ჭურჭელი ძველი...

***

მოჯამაგირე ქარი უხვეტდა ხეებს ეზოებს, ავტობუსიდან ჩამოდის მთვარე, ვარსკვლავნი რბოდნენ თიხის ფეხებით, ცელოფნით ხელში, საგზლის ნამცეცნი ყვიროდნენ შიგნით, თითქოს ჩამორჩნენ ძმებს სულის საძლომად, ლექსის ნატეხი ცვიოდა გარეთ...

***

გული არ მერჩის, რომ ის ფიქრები აქ დავასახლო, დროს გადავყავდი ღმერთთან სასტუმროდ, ღვთისმშობელი გვისხამდა ჩაის... იქ ლოცვები ამქონდა ბაგით და ღვთისმშობელი გვისხამდა ჩაის.

***

სევდა... დაგიკაკუნებს იმ თხელ ფიცარზე, ხორცი რომ ჰქვია, შემოგიძვრება სულის ტუმბოში, გული რომ გდია და გამოგიღრნის გულის პერანგებს...

***

ხის ტოტზე ჩამომჯდარა სინათლის სხივი, ოფლგანამული მასში ინვა მოკუნტული ილაჯი ძველი, ეზიდებოდა დილა მირულურს, თოკად მოება, თოკად დაეწვნა სული — სინათლის წვეთნი და ჩამოჰქონდა ბოგანი დილა — რას ჩამოვასხამ ღია ჭურჭელში? სიცოცხლეს? მღვრიე წარსულში გადასახმელად...

თონა გოგილავა

ინდივიდუალური ხასიათები, რომანტიზებული სახეები, ორიგინალური სათქმელი...

გურამ პეტრიაშვილი

პატარა ქალაქის ზღაპრები

ნინო ჩაკვეტაძის ილუსტრაციები

გურამ პეტრიაშვილის ლიტერატურული ზღაპრები თავმოყრილია კრებულში „პატარა ქალაქის ზღაპრები“. ლიტერატურული ზღაპრის, როგორც ჟანრის, საყოველთაოდ მიღებული დეფინიცია არ გვაქვს, მაგრამ ხალხურ ზღაპართან შეპირისპირებით შეიძლება გამოიკვეთოს მისი რამდენიმე ნიშან-თვისება. ამ ჟანრის ისტორია კი XIX საუკუნის დასაწყისიდან იწყება და ის უკავშირდება ფოლკლორული ზღაპრების ჩანერის ხანას.

პირველი ნიშანი, რაც ფოლკლორულ და ლიტერატურულ ზღაპრებს ერთმანეთისგან განასხვავებს, არის ავტორის საკითხი. ლიტერატურულ ზღაპარს ჰყავს ავტორი და შესაბამისად, ამ ტიპის ტექსტებში იგრძნობა ავტორის ხმა და სტილი. ხალხურ ზღაპარში მთხრობელი არ ჩანს. ლიტერატურულ ზღაპარში მთხრობელსა და მკითხველს შორის წარმართული „ესთეტიკური კომუნიკაცია“ კი მთხრობელ-ავტორის სტილითა და უნით არის ნიშანდამსმული. გურამ პეტრიაშვილის ზღაპრებში ეს სტილი მკვეთრად არის გამოხატული, მეტყველება სტილიზებულია. თხრობის სტილს ქმნის კონკრეტული სახეები სხვადასხვა ზღაპარში, ასახვის მხატვრული საშუალებები, პერსონაჟთა ხასიათები. ეს უკანასკნელი ტიპები კი არ არიან, როგორც ხალხურ ზღაპრებში, არამედ მკვეთრად გამოხატული ინდივიდუალური ხასიათები, რომანტიზებული სახეები.

გურამ პეტრიაშვილის ზღაპრებში ინდივიდუალიზმი აშკარად გამოიხატება ლამის პოეზიამდე აყვანილ თხრობის მანერაში, პერსონაჟთა სახეებში და ორიგინალურ სათქმელში. გურამ პეტრიაშვილის ზღაპრების სათქმელი უკავშირდება ადამიანის ცხოვრების აზრს, ოცნებას, შესაძლებლობებს, მნიშვნელოვანი ღირებულებების აღმოჩენას.

ქართულ ხალხურ ზღაპრებში თხრობა ამ ფრაზით იწყება — იყო და არა იყო რა. ამ დასაწყისს მკითხველი თავიდანვე გადაჰყავს ზღაპრის ჯადოსნურ სამყაროში, ხოლო ზღაპრის დასასრული — ჭირი იქა, ლხინი აქა, ქატო იქა, ფქვილი აქა — აბრუნებს მკითხველს რეალობაში. ჯადოსნურ ზღაპრებში ყველაფერი „იქ“ ხდება. ეს მიღმიერი სამყაროა, რომელშიც ჯადოს-

ნური ზღაპრის გმირი ხვდება. სწორედ „იქ“ უნდა გაიზარდოს გმირი, რათა დაბრუნდეს და შემდეგ დაბრუნდეს შინ, ანუ „აქ“.

ამგვარი დასაწყისი და დასასრული სალიტერატურო ზღაპრებისთვის დამახასიათებელი არ არის. შესაბამისად, ავტორის მიზანი არცაა, ძალიან დაგაშოროს რეალობას ან ზედროულ რეალობაში გადაგიყვანოს. ეს კოლექტიური შემოქმედება კი არაა, ერთი ადამიანის მიერ შექმნილი პროდუქტია, რომლის ხმაც ამგვარ ტექსტებში ისმის. ეს ადამიანი კი დაკავშირებულია რომელიმე ქრონოტოპთან. გურამ პეტრიაშვილის ზღაპრები იწყება კვანძის შეკვრით — მაგალითად, ასე, ქალაქში ვიღაც უცნაური კაცი გამოჩნდება, ან ზღვაში უცნაური შადრევანი ამოვა. ხოლო დასასრულს ისევ უცნაური ამბავი ხდება, რაც მკითხველმა უნდა ამოხსნას. ანუ, სიუჟეტი იწყება და სრულდება უცნაური ამბებით. დასასრული ყოველთვის მეტაფორიზებულია და ძალიან საინტერესო.

ხალხურ ჯადოსნურ ზღაპრებში ტოპოსი დეტერმინირებული არ არის. ის დროისა და სივრცის მიღმა მდგარი რეალობაა. გურამ პეტრიაშვილის ზღაპრებში ამბები პატარა ქალაქში ხდება, ქალაქი, რა თქმა უნდა, დაკონკრეტებული არ არის. აქ ჩნდება ურბანიზმისთვის დამახასიათებელი რამდენიმე ნიშანი. მაგალითად, ერთ ზღაპარში ქალაქის მაცხოვრებლებს ძალიან უყვართ თეატრში სიარული, მეორე ზღაპარში მდევერები ტრამვაის დევენიტი იქანცებიან, ზოგან კი ნანვიმარი ქვაფენილი მთავარი ქუჩის ფერადი ვიტრინების შუქზე ელავს.

ვლადიმერ პროპი ხალხურ ჯადოსნურ ზღაპრებში რამდენიმე ფუნქციას გამოყოფს. ყველა ჯადოსნურ ზღაპარში მეტნაკლებად ხორციელდება ეს ფუნქციები. გმირი სახლიდან უნდა გავიდეს. მას უპირისპირდება ბოროტი ძალა (ანტაგონისტი), ჩნდება მისი დამხმარეები, ცრუმგირი, გმირი ამარცხებს ანტაგონისტს დამხმარის მიერ ნაჩუქარი რაიმე ნივთის ან ძალ-

ის დახმარებით, ენევა ბედს და ბრუნდება სახლში. ხალხურ ზღაპარში სიუჟეტის ელემენტები თვალსაჩინოდ არის გამოკვეთილი. ასეთი თანმიმდევრობა ლიტერატურულ ზღაპარში დაცული არ არის. არც ფუნქციები და მათი თანმიმდევრობაა გამოკვეთილი. რაც თვალშისაცემია ლიტერატურულ ზღაპრებში, არის ამბის ჯადოსნურობა. დაუჯერებელი ამბავი ლიტერატურულ ზღაპარში აუცილებლად ხდება და ამით, შეიძლება ითქვას, რომ ფანტასტიკურ მოთხრობას ჰყავს, მაგრამ ლიტერატურულ ზღაპარში მომხდარ ამბავს სიტყვა „დაუჯერებელი“ ან „ჯადოსნური“ უფრო შეეფერება, ვიდრე ფანტასტიკური ან მაგიური. ხშირად ეს ჯადოსნურობა პერსონაჟთა უცნაურ მისწრაფებებშიც გამოიხატება. გურამ პეტრიაშვილის ზღაპრებში ხშირია ასეთი უცნაური სურვილები შეპყრობილი პერსონაჟები. მაგალითად, ზღაპარში „უცნაური მხატვარი“ პერსონაჟი თავისი ჩრდილის გაფერადებას ცდილობს. ეს მისწრაფებები ხშირად ახირებაში გადასდით პერსონაჟებს. ყველაფერს, რასაც მისი ჩრდილი დაადგება, მხატვარი გულმოდგინედ აფერადებს და ასე მოხატავს და გააფერადებს მთელს ქალაქს. პერსონაჟთა ქმედება გურამ პეტრიაშვილის ზღაპრებში ერთგვარ ალგორითმად იქცევა, რომლის გახსნა-დაშიფვრა თუ ამოცნობა, რა თქმა უნდა, მკითხველს ევალება. ზღაპარში „პიკო და ოლიკო“ ვეშაპი დაფრინავს, რადგან სჯერა, რომ ფრენა შეუძლია. როგორც კი უფშური კაცი ეტყვის, ვის გაუგია ვეშაპის ფრენა, პიკო ფრენას ვერ შეძლებს. სიტყვისა და საკუთარი შესაძლებლობების რწმენის ძალაზე ეს ზღაპარი.

ერთ პერსონაჟს („ახირებული კაცი“) აჩემებული ჰქონდა, რომ ანათებდა. როგორც კი გამოჩნდა ის, ვინც ეს დაიჯერა, კაცმა მართლა გაანათა. სათქმელი, რომელიც გურამ პეტრიაშვილს აქვს მკითხველისთვის, ყოველი ჩვენგანისთვის ძალიან მნიშვნელოვანი და ახლობელია, მაგრამ

ფორმა, რომელშიც ეს სათქმელ-შინაარსი რეალიზდება, კიდევ უფრო მეტად შთამბეჭდავია. შეიძლება ითქვას, რომ გურამ პეტრიაშვილის ზღაპრები არის პოეზიის სიმალლემდე აყვანილი თხრობის ტექნიკით გამორჩეული საოცარი ამბები.

ლიტერატურული ზღაპრების მკითხველთა ასაკობრივი კატეგორია განსაზღვრული არ არის. მართალია, აქ ჯადოსნური ამბები ხდება, რაც მიმზიდველს ხდის მას პატარებისთვის, მაგრამ ზღაპრის ქვეტექსტი შეიძლება იყოს ფილოსოფიურ-ფსიქოლოგიური. შესაბამისად, ლიტერატურულ ზღაპრებს მოზრდილი მკითხველებიც ჰყავს. გურამ პეტრიაშვილის ზღაპრებში შემდეგი ფსიქოლოგიური საკითხი არის წამყვანი — ჩვენი შესაძლებლობები და სურვილების შესრულება პირდაპირპროპორციულია ამ შესაძლებლობების რწმენისა. აქ პერსონაჟები შეუძლებელს შეძლებენ მაშინ, როცა ამის თვითონ და გარემომყოფებს სჯერათ.

გარდა ამისა, ამ ზღაპრებში ხშირია ცხოვრების საზრისის ძიება, ეგზისტენციალური ჩაფიქრება. ამ თემას შეეხება ზღაპარი „ხელმწიფე“. პერსონაჟის მოწყენა ერთფეროვანი ყოფით არის განპირობებული. იმის გააზრებითაც, რომ ხელმწიფის გვირგვინი და მარმარილოს სასახლე არ არის ბედნიერების საზომი და გარანტი. ველზე ყვავილთა შორის მოფარფატე პეპელა შეიძლება უფრო ბედნიერი იყოს მარმარილოს კედლებში გამოკეტილ მეფეზე. ეს და ლიტერატურაში გავრცელებულ თემა-მოტივთა შორის ბევრი რამ შეგხვდებათ ლიტერატურულ ზღაპრებში.

გარკვეული პერიოდის განმავლობაში ლიტერატურული ზღაპარი ასახავდა იმ ეპოქის სატყვიარს თუ სათქმელს, რომელშიც იწერებოდა. დროთა განმავლობაში ამ ჟანრის შესაძლებლობები გაფართოვდა. გურამ პეტრიაშვილის ზღაპრების თემატიკაც არა ვინრო ეროვნულია, არამედ ზოგადადამიანური საფიქრალითაა სასვე.

ლიტერატურული გაზეთი

საქართველოს კულტურისა და სპორტის სამინისტრო საქართველოს მხარეთმცოდნეობის სახელი

რედაქტორი ირაკლი ჯავახაძე რედაქტორის მოადგილე უჩა შერაზადიშვილი ჟურნალისტი თამარ ყურული

მობ. ტელ.: (577)742277; (599)269852; e-mail: litgazeti@yahoo.com

ISSN 2346-7940

